

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní JUDr. Lenkou Loudovou ve věci

žalobkyně: X., narozená dne X.
bytem X.

proti

žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
sídlem Křížová 1292/25, 150 00 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 13. 1. 2021, č. j. X.

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobkyně se žalobou podanou Městskému soudu v Praze domáhala zrušení rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení, ústředí, (dále jen „žalovaná“) ze dne 13. 1. 2021, č. j. č. j. X. (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým byly podle § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

řád“) a § 88 odst. 8 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o organizaci a provádění sociálního zabezpečení“) zamítnuty námitky žalobkyně a potvrzeno rozhodnutí ze dne 18. 11. 2020, č. j. X. (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), vydané Českou správou sociálního zabezpečení (dále jen „správní úřad I. stupně“). Prvostupňovým rozhodnutím byl žalobkyni podle ust. § 29 odst. 3 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“) přiznán od 19. 11. 2019 starobní důchod ve výši 10 960 Kč měsíčně.

II. Žalobní body

2. Žalobkyně nesouhlasila s napadeným rozhodnutím, neboť jí nebylo započítáno vzdělání od 1. 9. 1972 do 30. 6. 1974 u X., které ukončila státní zkouškou z kancelářského psaní strojem a státní zkouškou z kancelářského těsnopisu.
3. Žalobkyně absolvovala dvouleté studium zakončené státní zkouškou z těsnopisu a psaní na stroji u X., kde byl jeden z předmětů technika administrativy a všeobecná ekonomika, stejně jako na středních ekonomických školách. Toto studium zakončené státní zkouškou plně odpovídá úrovni studia na středních školách pro přípravu na budoucí zaměstnání. Státní zkoušku z kancelářského psaní na stroji žalobkyně ihned po ukončení studia využila pro svá další zaměstnání. Nastoupila jako písárka do redakce X., kde tuto kvalifikaci plně využila, jako i v dalších následných zaměstnáních.
4. Navrhla, aby napadené rozhodnutí bylo zrušeno, věc byla žalované vrácena k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalované

5. V námitkách žalobkyně žádala o přezkoumání napadeného rozhodnutí, a to z důvodu, že jí nebyly přiznány odpracované roky od 1. 9. 1972 do 30. 6. 1974. V tomto období žalobkyně absolvovala dvouleté studium zakončené státní zkouškou z těsnopisu a psaní na stroji. Žádá, aby jí byla tato léta studia započítána do celkové doby pojištění. K námitkám žalobkyně přiložila vysvědčení o státní zkoušce z kancelářského psaní strojem se zvýšenou rychlostí a vysvědčení o státní zkoušce z kancelářského těsnopisu, vydané obě X. v Praze dne 24. 6. 1974. Žalobkyně nepřijala argumentaci, že doba, kdy navštěvovala kurzy těsnopisu, nemůže být považována za soustavnou přípravu dítěte na budoucí povolání. Z ustanovení § 24 odst. 3 písm. d) vyhlášky Federálního ministerstva práce a sociálních věcí č. 149/1988 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení, ve znění do 31. 12. 1995 (dále jen „vyhlášky č. 149/1988 Sb.“) vyplývá, že za soustavnou přípravu dítěte na budoucí povolání se považuje také jiné studium nebo výuka, jestliže svým rozsahem a úrovní podle rozhodnutí Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy České socialistické republiky nebo Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy Slovenské socialistické republiky je postaveno na roveň studia na školách uvedených v ustanovení § 24 odst. 1 písm. a) vyhlášky č. 149/1988 Sb. Ze spisové dokumentace České správy sociálního zabezpečení bylo prokázáno, že žalobkyně uplatnila dne 5. 10. 2020 u Pražské správy sociálního zabezpečení žádost o

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

starobní důchod s požadovaným datem přiznání. Dále žalobkyně požadovala zhodnotit dobu studia od 1. 9. 1972 do 30. 6. 1974, k tomu doložila potvrzení X. o vykonání státní zkoušky z těsnopisu a psaní na stroji. Ostatní doby pojištění od 1. 6. 1973 do 24. 9. 6. 2006 požadovala žalobkyně zhodnotit dle evidence České správy sociálního zabezpečení, další doby pojištění neuvedla. Česká správa sociálního zabezpečení dne 6. 11. 2020 vyhotovila osobní list důchodového pojištění podle své evidence a potvrzení úřadu práce ze dne 22. 6. 2020.

6. Při hodnocení kurzů pro účely důchodového pojištění spolupracuje žalovaná s Ministerstvem školství mládeže a tělovýchovy České republiky (dále též „ministerstvo“), a to zejména při řešení otázky, zda lze předmětné studium považovat svým rozsahem a úrovní za rovnocenné studiu na střední či vysoké škole v souladu s ustanovením § 24 odst. 3 písm. d) vyhlášky č. 149/1988 Sb. Ze stanovisek ministerstva vyžádaných v předchozích případech jednoznačně vyplývá, že ministerstvo na základě ustanovení § 24 odst. 3 písm. d) vyhlášky č. 149/1988 Sb. rozhodlo, že za soustavnou přípravu dítěte na budoucí povolání se považují pouze: 1letý kurz s denní výukou organizovaný pro absolventy středních škol s úplným středním vzděláním nebo s úplným středním odborným vzděláním v rozsahu 26 vyučovacích hodin týdně pořádaný v období od školního roku 1991/92 do školního roku 1999/2000, a 2letý kurz s denní výukou organizovaný pro absolventy 9. tříd základních škol v rozsahu 20 vyučovacích hodin týdně pořádaný v období od školního roku 1983/84 do školního roku 1988/89.
7. Dále ministerstvo na základě ustanovení § 24 odst. 3 písm. d) vyhlášky č. 149/1988 Sb. rozhodlo, že za soustavnou přípravu dítěte na budoucí povolání se nepovažují jiné kurzy (kurzy techniky administrativy pro začátečníky a pro pokročilé, kurzy těsnopisu pro začátečníky a pro pokročilé), protože je vzhledem k omezenému rozsahu nelze postavit na stejnou úroveň jako studium na školách uvedených v ustanovení § 24 odst. 1 písm. a) vyhlášky č. 149/1988 Sb. (kopie stanoviska je součástí spisové dokumentace). Požadovanou dobu tedy nelze hodnotit jako dobu pojištění pro přiznání starobního důchodu.

IV. Obsah správního spisu

8. Žalobkyně dne 8. 10. 2020 podala žádost o starobní důchod. Prvostupňovým rozhodnutím byl žalobkyni podle ust. § 29 odst. 3 písm. a) zákona o důchodovém pojištění přiznán od 19. 11. 2019 starobní důchod ve výši 10 960 Kč měsíčně. Žalobkyně proti tomuto rozhodnutí podala námitky, kdy požadovala zohlednit odpracované období od 1. 9. 1972 do 30. 6. 1974. Namítala, že v tomto období absolvovala dvouleté studium zakončené státní zkouškou z těsnopisu a psaní na stroji u X. v Praze, kde byl jeden z předmětů technika administrativy a všeobecná ekonomika, stejně jako na středních ekonomických školách. Toto studium zakončené státní zkouškou plně odpovídá úrovni studia na středních školách pro přípravu na budoucí zaměstnání. Státní zkoušku z kancelářského psaní na stroji ihned po ukončení studia využila pro svá další zaměstnání. K námitkám přiložila vysvědčení o státní zkoušce z kancelářského psaní strojem se zvýšenou rychlostí ze dne 24. 6. 1974 a vysvědčení o státní zkoušce z kancelářského těsnopisu ze dne 24. 6. 1974.

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

9. Žalovaná v napadeném rozhodnutí uvedla, že tento kurz těsnopisu při X. pro důchodové účely nelze hodnotit, neboť jej nelze považovat za soustavnou přípravu na budoucí povolání, když vzhledem k omezenému rozsahu jej nelze postavit na stejnou úroveň studiu na středních školách.

V. Hodnocení věci Městským soudem v Praze

10. Městský soud v Praze přezkoumal dle § 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „s. ř. s.“) napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení v mezích žalobkyní uplatněných žalobních bodů a vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Po zhodnocení uvedených skutečností dospěl soud k závěru, že žaloba není důvodná.
11. Podle § 13 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění *se za dobu pojištění se považují též doby zaměstnání získané před 1. lednem 1996 podle předpisů platných před tímto dnem, s výjimkou doby studia po dosažení věku 18 let; jde-li však o dobu zaměstnání v cizině před 1. květnem 1990, hodnotí se tato doba, jen pokud bylo za ni zapláceno pojistné, a to nejdříve ode dne zaplacení pojistného.* Podle odstavce druhého tohoto ustanovení *za náhradní dobu pojištění se považují též náhradní doby získané před 1. lednem 1996 podle předpisů platných před tímto dnem a doba pobírání důchodu za výsluhu let. Za náhradní dobu pojištění se považuje též doba studia získaná před 1. lednem 1996 podle předpisů platných před tímto dnem, a to po dobu prvních šesti let tohoto studia po dosažení věku 18 let.*
12. V době studia žalobkyně byl účinný zákon č. 101/1964 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění do 30. 6. 1975. Podle § 6 odst. 1 bodu 4 tohoto zákona *kde se podle tohoto zákona požaduje pro vznik nebo výši nároku na důchod určitá doba zaměstnání, rozumí se jí tyto doby od vzniku československého státu doba studia na školách, včetně vysokých škol, potřebná k přípravě pro povolání po skončení povinné školní docházky; doba studia před 9. květnem 1945 se však započítává do doby zaměstnání jen pracovníku, z jehož celkové doby výdělečné činnosti od skončení studia do dne vzniku nároku na důchod připadají aspoň 3/4 na dobu zaměstnání.* Podle odst. 3 citovaného ust. *prováděcí předpisy stanoví, a) které jiné doby se považují za dobu zaměstnání, b) jak se zhodnotí doba důchodového zabezpečení získaná podle předpisů o důchodovém zabezpečení družstevníků rolníků nebo podle předpisů o důchodovém pojištění jednotlivě hospodařících rolníků a jiných osob samostatně hospodařících.*
13. Tímto prováděcím předpisem byla vyhláška Státního úřadu sociálního zabezpečení č. 102/1964 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení, ve znění do 30. 6. 1975 101/1964 Sb., podle které (§ 47 odst. 1) *dobou studia je vedle dob studia uvedených v § 6 odst. 1 č. 4 zákona též a) doba studia československých občanů v cizině; tato doba se započítává za stejných podmínek, za jakých se započítává doba zaměstnání v cizině (§ 6 odst. 1 č. 5 zákona); b) doba studia účastníků inženýrských kursů.*
14. Zákon č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění účinném od 1. 10. 1988, prohlásil studenty a žáky účastnými důchodového zabezpečení [§ 6 odst. 1 písm. d)], přičemž za „zaměstnání“ považoval též studium po skončení povinné školní docházky (§ 8 odst. 1 písm. f/). Doba zaměstnání měla vliv na nárok a výši starobního důchodu (§ 20 a násl. cit. zákona).

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

15. Podle § 24 odst. 1 vyhlášky Federálního ministerstva práce a sociálních věcí č. 149/1988 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení, ve znění do 31. 12. 1995: *Za soustavou přípravu dítěte na budoucí povolání se považuje a) studium na středních a vysokých školách 27) s výjimkou studia při zaměstnání, a kombinovaného studia, je-li dítě v době takového studia zaměstnáno nebo jinak výdělečně činné nebo pobírá hmotné zabezpečení uchazečů o zaměstnání, a studia po dobu výkonu vojenské základní (náhradní) služby nebo za trvání služebního poměru příslušníků ozbrojených sil a sborů, b) odborná příprava v odborných učilištích, c) příprava k výkonu povolání zaškolením, d) příprava pro pracovní uplatnění ve výcvikových zařízeních pro občany se změněnou pracovní schopností a v zařízeních pro mládež vyžadující zvláštní péči.*
16. Podle § 24 odst. 3 písm. d) této vyhlášky *za soustavou přípravu dítěte na budoucí povolání se považuje také jiné studium nebo výuka, jestliže je svým rozsahem a úrovní podle rozhodnutí ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České socialistické republiky nebo ministerstva školství, mládeže a tělesné výchovy Slovenské socialistické republiky postaveno naroven studi na školách uvedených v odstavci 1 písm. a).*
17. Soud při jednání provedl důkazy navržené v žalobě (vysvědčení z kursu techniky administrativy pro začátečníky rozsahu 210 vyučovacích hodin ze dne 29. 6. 1973 za školní rok 1972/1973, vysvědčení z kursu těsnopisu pro začátečníky v rozsahu 210 vyučovacích hodin ze dne 29. 6. 1973 za školní rok 1972/1973, vysvědčení z kursu techniky a administrativy pro pokročilé v rozsahu 210 vyučovacích hodin ze dne 28. 6. 1974 za školní rok 1973/1974, vysvědčení z kursu techniky administrativy - mistrovský v rozsahu 140 vyučovacích hodin ze dne 28. 6. 1974 za školní rok 1973/1974, vysvědčení z kursu těsnopisu pro začátečníky v rozsahu 210 vyučovacích hodin ze dne 28. 6. 1974 za školní rok 1973/1974).
18. Z těchto listin vyplynulo, že za školní rok 1972/1973 žalobkyně absolvovala kurz techniky administrativy pro začátečníky rozsahu 210 vyučovacích hodin a kurz těsnopisu pro začátečníky v rozsahu 210 vyučovacích hodin, za školní rok 1973/1974 žalobkyně absolvovala kurz techniky a administrativy pro pokročilé v rozsahu 210 vyučovacích hodin, kurz techniky administrativy - mistrovský v rozsahu 140 vyučovacích hodin a kurzu těsnopisu pro začátečníky v rozsahu 210 vyučovacích hodin.
19. Dále soud provedl k důkazu směrnici pro zřizování kursů vybraných učebních předmětů na středních průmyslových, ekonomických a středních ekonomických školách č. j. 20 645/65-II/4 dne 12. května 1965, podle které byly některé z kursů organizovány. Tyto kurzy měly být poskytovány starším pracovníkům s delší praxí, podle směrnice kurzy neposkytovaly ucelené vzdělání, byly ve formě večerního, případně dálkového vzdělávání, mohly být za určitých podmínek podkladem pro prominutí středoškolského vzdělání pro výkon některých funkcí, případně některé předměty mohly být započítány v případě dalšího studia na střední škole.
20. Konečně soud provedl k důkazu i přípis Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ze dne 23. 11. 2004, dle kterého sdělilo ministerstvo žalované, že rozhodlo na základě vyhlášky č. 149/1998 Sb., že za soustavou přípravu dítěte na budoucí povolání bude považován jednoletý kurz s denní výukou organizovaný pro absolventy středních škol s úplným středním vzděláním nebo s úplným středním odborným vzděláním v rozsahu 26 vyučovacích hodin týdně pořádaný v období od školního roku 1991/92 do školního

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

roku 1999/2000, a dvouletý kurz s denní výukou organizovaný pro absolventy 9. tříd základních škol v rozsahu 20 vyučovacích hodin týdně pořádaný období od školního roku 1983/84 do školního roku 1988/89. Dále ministerstvo na základě ustanovení § 24 odst. 3 písm. d) vyhlášky č. 149/1988 Sb. rozhodlo, že za soustavnou přípravu dítěte na budoucí povolání se nepovažují jiné kurzy (kurzy techniky administrativy pro začátečníky a pro pokročilé, kurzy těsnopisu pro začátečníky a pro pokročilé), protože je vzhledem k omezenému rozsahu nelze postavit na stejnou úroveň jako studium na školách uvedených v ustanovení § 24 odst. 1 písm. a) vyhlášky č. 149/1988 Sb. Tento přípis nebyl ve správním spise v době vydání napadeného rozhodnutí (když žalobkyně až v odvolání proti pozdějšímu prvostupňovému rozhodnutí ze dne 4. 3. 2021 částečně doložila rozsah jednotlivých kurzů, žalovaná tento podklad opatřila pro účely vydání rozhodnutí o tomto odvolání).

21. Soud neprováděl dokazování vysvědčenými o státních zkouškách (z kancelářského psaní strojem se zvýšenou rychlostí ze dne 24. 6. 1974 a z kancelářského těsnopisu ze dne 24. 6. 1974), neboť tyto listiny byly již součástí správního spisu v době rozhodování žalované.
22. Stěžejním ustanovením pro vyřešení předložené právní otázky je ustanovení § 13 zákona o důchodovém pojištění, které obsahuje pravidlo pro hodnocení dob zaměstnání získaných před 1. 1. 1996. Jde svou povahou o stěžejní ustanovení směřující do minulosti, v níž po několik desetiletí nynější pojištěnci (§ 2 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění) získávali doby potřebné pro nárok na starobní důchod, ovlivňující ovšem také jeho výši.
23. Soud uvádí, že z podkladů předložených žalobkyní ani z dokazování doplněného soudem nevyplývá, že by kurzy, které v roce 1972 až 1974 absolvovala, mohly být započítány do celkové doby pojištění jako doba soustavné přípravy na budoucí povolání. Podle přeložených listin, jednotlivé kurzy měly rozsah 140 až 210 vyučovacích hodin ročně, tedy cca 3 až 5 hodin týdně (při počtu týdnů cca 43), v souhrnu to bylo ve školním roce 1972/1973 celkem 420 hodin ročně (tedy celkem cca 10 hodin týdně) a ve školním roce 1973/1974 celkem 560 hodin ročně (tedy celkem cca 13 hodin týdně). Také z dokazování nevyplývá, že by šlo o kurzy denní. Z uvedeného je zřejmé, že kurzy absolvované žalobkyní se ani nepřibližují rozsahu denních kurzů, které ministerstvo za soustavnou přípravu považuje (v rozsahu 20 a 26 hodin týdně). Na tomto závěru nic nemění ani to, že šlo o kurzy ministerstvem povolené.
24. Ani ze směrnice pro zřizování kursů vybraných učebních předmětů na středních průmyslových, ekonomických a středních ekonomických školách neplyne, že by ministerstvo vyjádřilo vůli paušálně kurzy zřizované podle této směrnice považovat za dobu soustavného vzdělávání.
25. Soud při doplnění dokazování postupoval podle § 77 s. ř. s., respektoval přitom ust. § 75 s. ř. s. a vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování. Vzhledem k tomu, že žalobkyně předložila podstatné důkazy až v řízení před soudem (také její tvrzení před správními orgány byla velmi kusá), soud neshledal pochybení správních orgánů, že podrobněji nehodnotily povahu a rozsah kurzů absolvovaných žalobkyní, a nespátroval v této skutečnosti důvod pro zrušení napadeného rozhodnutí.

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.

26. Ze všech shora uvedených důvodů neshledal soud žalobu důvodnou, a proto ji dle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
27. O náhradě nákladů řízení jeho účastníků soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně ve věci neměla úspěch, proto jí náhrada nákladů řízení nenáleží, a žalované žádné náklady řízení nad rámec úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 8. září 2022

JUDr. Lenka Loudová, v. r.
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje K. R.